

SLOVENEČ

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivtrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvtrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Vendar enkrat!

Že dolgih 16 let je bilo na dnevnem redu vprašanje uličnih napisov ljubljanskih. Šele sedaj, ko so prišli v deželni odbor novi možje, prosti na vse strani, se je rešilo to vprašanje tako, kakor tirja čast in ponos našega naroda. Od strani deželnega odbora ni nobene zapreke več, da dobi Ljubljana popolnoma slovensko lice, da izginejo dvojezični ulični napisi, ki kaze narodno lice naše Ljubljane.

Evo je zgodovine uličnih napisov!

L. 1892. dné 24. junija je bil sklenil mestni občinski svet ljubljanski izpremeniti nekatera imena ulic, cest in trgov ter da se označijo samo v slovenskem jeziku in da se v bodoče sploh vse označbe izvrše samo v slovenskem jeziku.

Ta sklep je pa bivša blažena vlada Heinova sistirala, opirajoč se na § 84. obč. reda za mesto Ljubljana kot nadzorstvena oblast sklicujoč se na člen XIX. osnovnih drž. zakonov z ozirom na posledice, ki bi jih imela izvršitev sklepa mestnega sveta brez državnega odobrenja na kataster in zemljiško knjigo. Mestna občina ljubljanska je vložila proti temu odloku priziv, katerega je pa ministrstvo zavrnilo in s tem potrdilo odredbo deželne vlade.

Na to se je pritožila občina na upravno sodišče, ki je pa odredbo dež. vlade in ministrstva razveljavilo z izrečnim povdorkom, da se s sklepom občinskega sveta ljubljanskega člen XIX. drž. osnov. zakonov ni kršil.

Mestni magistrat ljubljanski bil bi takrat smel kar nabiti samoslovenske napise. A Bog zna, kaj je motilo takrat čestitljive mestne očete, da niso uporabili ugodnega trenutka in bi bili dali nabiti samoslovenske tablice, ampak so šii kovati nove sklepe. Dne 5. junija 1895 so sklenili: »Javni napisi pri vseh ulicah, trgih in cestah ljubljanskega mesta se imajo izpremeniti tako, da se napravijo vsi brez izjeme samo v slovenskem jeziku.«

Ta sklep je pa vsled nekega priziva dež. odbor z odlokom z dné 15. avgusta 1897 razveljavil, na kar se je pritožila mestna občina zopet na upravno sodišče. Mestna občina je ugovarjala, da bi bil deželni odbor kompetenten razsojati merito-

rično o tej zadevi. Toda upravno sodišče se je postavilo popolnoma na stališče deželnega odbora in potrdilo odlok deželnega odbora. — Sedaj je pa mestna občina začela nabijati samoslovenske napise, ki so pa morali izginiti vsled pritiska raznih oblastij, ki so posegale vmes, ker se mestna občina ni povsem ozirala na določbe pravomočne razsodbe dež. odbora. Lanskega leta so se pa mestni očetje spomnili — vsled dolgotrajnega zavezništva z Nemci so bili že popolnoma pozabili! — da ima Ljubljana dvojezične napise, kar se za slovensko stolico nikakor ne spodobi, pa so dné 11. junija 1907 sklenili: 1. Na podlagi pravomočnega sklepa z dné 24. junija 1892 se imajo dati v poročilu županovom z dné 10. decembra 1903 štev. 43.436 navedenim ulicam in trgov na 31. decembra 1903 nasvetovana imena ter se gospodu županu naroči, da dá samo slovenske tablice dotičnim ulicam in trgov. 2. Imena vseh cest, ulic in trgov se imajo napraviti samo v slovenskem jeziku in se magistratu naroči, da pri deželnem odboru izposluje pritrditev temu sklepu.

Zoper to so se pritožili dr. Egger, pastor Hegemann in dr. z vlogo z dné 24. junija 1907 in o tem prizivu je razsojal v zadnji seji deželni odbor. Pritožniki se sklicujejo predvsem na to, da sklep ni bil po predpisih objavljen, kar pa ne drži, ker je bil sklep v resnici objavljen, dasi le nekoliko kasneje. Pritožniki smatrajo dalje za formalno nekorektnost to, da je v sklepu občinskega sveta rečeno, da naj izposluje magistrat istemu odobrenje deželnega odbora, dočim zadeva, za katero se gre, ne spada med slučaje, o katerih treba v smislu § 84. občinskega reda sklepom občinskega sveta višjega odobrenja.

Zgorajšnji odstavek, »da izposluje pri dež. odboru pritrditev temu sklepu«, je res čisto odveč, to bi bili morali že prej vedeti juristi na magistratu, a da bi se sklep samo zaradi tega razveljavil, to vendar ne gre. Ta dodatek je itak sam na sebi neveljaven, ker zahteva v formalnem pogledu nekaj, kar je po zakonu nepotrebno in odveč, v celoti pa sklepu tako odločilo ne more škodovati. Pritožniki pa pravijo dalje, da se razmere od l. 1894. do sedaj niso čisto nič izpremenile, torej naj deželni odbor stoji na tistem stališču, kakor je stal l. 1894. Nagibi, ki so vodili deželni

odbor l. 1894., so bili gotovo oportunistični. Sklicevali so se na člen XIX. osnov. drž. zakonov, ker so upali, da dosežejo na podlagi tega člena tudi Slovenci v Gorici, Celju, Mariboru in dr., koder je mestna uprava v italijanskih ali nemških rokah, dvojezične napise. A to se ni zgodilo! Oportunizem iste dobe ni prinesel zaželenega sadu. Napisi v mestih, koder prebivajo Slovenci pomešani z Italijani ali Nemci, so ostali italijanski ali nemški. A tudi izgovor, da je treba iz prometnih ozirov dvojezičnih napisov, ne velja, ker imajo enojezične napise povsod po mestih in krajih, kamor prihaja veliko več tujcev, kakor pa v Ljubljano. Zato ni nobenega poviča več, da bi se zadrževali samoslovenski ulični napisi, tem manj, ker je upravno sodišče samo izreklo, da imajo zadevo uličnih napisov razsojati avtonomna oblastva po svobodnem prevdaru in torej ne po kakih trdno stoječih, neomajnih zakonitih določilih. Deželni odbor je vse to uvaževal in je preko protesta zastopnika veleposestva sklenil, da se pritožba dr. Eggerja in tovarišev zavrne. Po našem mnenju sedaj ne bo nobene resne ovire več, da dobi Ljubljana slovenske ulične napise. Tudi pri upravnem sodišču pritožniki ne morejo uspeti, ker ista postava, kakor za druge dežele in mesta, mora veljati tudi za Ljubljano. Debeli snopi aktov o ljubljanskih uličnih napisih, ki so doslej kakor dragocena relikvija prehajali iz rok v roke gg. deželnih odbornikov in počivali v skritih predalih omar, pa pojdejo v registraturo. Da, tako je prav! S. L. S. ima zaslugo, da je takoj, ko je prišla do moči in ugodne prilike, rešila vprašanje uličnih napisov tako, kakor ji velevala narodna čast in poštenje.

Volivno gibanje v Istri.

(Dopis.)

»Rdeči Prapor« sliši zopet enkrat travo rasti, ko piše, da morajo hrvatsko-slovenski narodnjaki prestati hud boj v svoji stranki, ker da klerikalci nočejo odnehati od zahteve, da se jim izroče vsi mandati. Za tako zahtevo mlade istrske krščansko-socialne organizacije nihče nič ne ve, razun sodrugi okolo »Rdečega Praporja«, ki s tem dokazujejo, kako poučeni so o razmerah. Konstatiramo, da je bil kompromis

za koprski okraj sklenjen brez vseh težav in da ga je takorekoč ponudilo politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri. Po tem kompromisu je imel kandidirati v splošni skupini župnik Škerbec iz Kort, v skupini kmečkih občin pa župan Pangerc iz Doline in nadučitelj Valentič iz Sv. Antona. Res je, da so proti temu kompromisu rovali neki štreberji med učitelji in pa večni kandidat Karlo Šiškovič iz Črnikala. Temu zahrbtnemu rovanju je tudi pripisati sklep župnika Škerbeca, da se je »moralno« prisiljen odpovedal kandidaturi. Zatrjuje se nam namreč, da govorica, da bi bil dobil župnik Škerbec migljaj iz ordinarijata, naj ne kandidira, nima podlage. Sedaj je politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri z ozirom na kratko dobo, ki nas loči od volitev, pomaknilo kompromisnega kandidata župana Pangercja v splošno skupino in za kmečko skupino koprškega volivnega okraja ostaja samo še en kompromisni kandidat, nadučitelj Valentič. Treba bo torej sporazumno določiti še enega kandidata, in ta bo pripadal pač krščansko-socialni stranki, kajti temelj kompromisa ni omajan. Navaajo se že tudi imena mož, ki bi prišli v pošte, ki jih pa za sedaj iz taktičkih ozirov zamočimo. Toliko pa lahko zagotovimo že danes, da tudi pri teh volitvah pšenica Karla Šiškoviča iz Črnikala ne bo šla v klasje. Tega moža sta dodobra spoznali obe stranki.

Ako se primerno popolni drugo mesto v kmečki skupini koprškega okraja — o čemer niti najmanj ne dvomimo — bodo lahko z izidom vsi volivci zadovoljni. Župan Pangerc je v gospodarskih stvareh dobro izvežban, kot mnogoletni župan ima zlasti v občinskih in deželnih poslih mnogo prakse, tak neprebavljiv liberallec pa tudi ni, da bi se ga trebalo zaradi tega bati. Znani memorandum zaradi Ricmanja treba zapisati na rovaš mladim liberalnim učiteljem. Kar se tiče nadučitelja Valentiča, je isti znan kot koncilijanten mož, ki ima veliko zaslug za gospodarsko povzdigo okraja. Cela vrsta zadrug je njegovo delo. Pri ustanovitvi otroškega vrta v Dekanih je pokazal, brez ozira na desno in levo, da zna braniti, kar je spoznal za dobro. Naj se torej spopolni kompromisna lista in volitve v slovenskem delu Istre se bodo izvršile ugodno za obe stranki.

LISTEK.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel J. M.

PRVI DEL.

Stari mornar razbojnik.

I. poglavje.

Stari mornar pri »Admiralu Benbow«.

Ker so me mirovni sodnik Trelawney, dr. Livesey in ostali gospodje naprosili, da napišem vse podrobnosti glede »Otoka zakladov« od začetka do konca ter ne zamočim ničesar razun lege otoka, in to edino radi tega, ker se tamkaj še vedno nahaja neizkopen zaklad, poprimem za pero v letu odrešenja 17— in se povrnem v one čase, ko je imel moj oče gostilno pri »Admiralu Benbow« in ko se je rujavi stari mornar z zaceljeno rano od sablje prvič nastanil pod našo streho.

Spominjam se ga, kakor da bi bilo včeraj, ko je s težavo dospel do vrat gostilnice in so pripeljali njegov mornarski kovček takoj za njim na samokolnici; bil je visok, krepak, neokreten in kostajnostorjav možak; njegova smolnata k. ta je padala preko ramen obnošene modre suknje; njegove roke so bile razpokane in

brazgotinaste, s črnimi, zlomljenimi nohti, in zaceljena rana od sablje preko enega lica je bila umazane modrikasto bele barve. Spominjam se ga, kako se je oziral po zalivu naokoli, žvižgal sam sebi in zapel nato s svojim visokim, starim in nezanesljivim glasom ono staro mornarsko posem, ki jo je pel tolikokrat pozneje: »Petnajst mož na mrtvega moža zaboju — Ju-hu-hu, in steklenica ruma!«

Nato je potkal na vrata s svojim krepelcem, ki ga je nosil seboj, in ko je prišel moj oče, je s surovim glasom naročil kozarec ruma. Ko so mu ga prinesli, ga je pil počasi kakor strokovnjak, ki polagoma pokuši, in se venomer oziral okoli sebe ter gledal proti klečevju in gori proti naši napisni tabli.

»Prijazni zaliv to,« spregovori navsezadnje, »in lepo ležeča krčma. Mnogo družbe, tovariš?«

Moj oče mu je odgovoril: »Ne, zelo malo gostov.«

»Dobro torej,« je dejal, »to je pravi prostor zame. Vi, semkaj!« je zaklical možu, ki je vozil samokolnico, »semkaj gor! prinesite moj kovček. Tukaj ostanem nekoliko časa,« je nadaljeval. »Preprost človek sem; rum in slanina z jajci, to je vse, kar potrebujem, in oni prostor tam, da opazujem ladje. Kako me imenujete? Imenujte me kapitan. O, vidim, česa želite — evo jih,« in vrzel je tri ali štiri zlate

po tleh. »Sporočite mi, kadar to potrošim,« je rekel in gledal strogo kakor kak poveljnik.

In v resnici, kakor je bila njegova obleka slaba in kakor je bilo njegovo govorjenje surovo, njegova zunanost ni kazala, da bi bil preprost mornar, temveč se je zdelo, da je moral biti podčastnik ali celo kapitan, ki je vaje, da ga ubogajo, sicer udari. Mož, ki je prišel s samokolnico, nam je povedal, da je dan poprej stopil iz poštnega voza pri »Kralju Juriju«, da je povpraševal, katere gostilne se nahajajo ob obrežju, in ko je čul o naši, da je na dobrem glasu, mislim, jo je med drugimi izbral kot svoje bivališče. In to je bilo vse, kar smo mogli zvedeti o našem gostu.

Navadno je bil zelo molčeč. Cel dan je hodil ali ob zalivu ali po klečevju, z medenim daljnogledom v roki; cel večer je presedal v kotu sobe blizu ognja in pil rum z vodo, zelo močnega. Večinoma ni hotel govoriti, ako ga je kdo nagovoril; samo ozrl se je naglo in ostro kvišku in pihal dim skozi nos kakor kak megleni rog; mi sami pa, in ljudje, ki so zahajali k nam, smo se ga kmalu privadili in pustili pri miru. Vsak dan, ko se je povrnil s svojega sprehoda, je povpraševal, ako so šli mornarji po cesti mimo. V začetku smo mislili, da je pomanjkanje njemu enake družbe krivo, da tako povprašuje po njih, polagoma smo pa spoznali, da se jim je hotel

izogniti. Kadar se je kak mornar oglašil pri »Admiralu Benbow« — kar se je včasih zgodilo, ako je bil namenjen po obrežju cesti v Bristol — si ga je vedno ogledal skozi zastrta vrata, predno je stopil v sobo; in kadar se je eden ali drugi nahajal v sobi, je molčal kakor miš. Meni vse to ni bila nikakoršna skrivnost, kajti bil sem v enem oziru deležen njegovih skrbi. Nekega dne me je bil namreč vzel na stran ter mi obljubil srebrno petico prvega dne vsakega meseca, samo ako bi dobro pazil na nekega mornarja, z »eno nogo«, ter mu nemudoma sporočil, kakor hitro bi se pokazal. Prav pogosto pa je, kadar je prišel prvi dan meseca in sem se obrnil do njega radi svoje plače, samo pihal skozi nos v mene ter me hotel s svojimi ostrimi pogledi predreti; toda preden je minul teden dni, si je celo stvar premislil, mi prinesel petico ter ponovil svoje naročilo, da naj dobro pazim na »mornarja z eno nogo«.

Kako me je ta oseba strašila v mojih sanjah, mi skoro ni treba praviti. V viharjih nočeh, ko je veter stresal vse štiri vogale hiše in je morje šumelo in bobnelo ob zalivu in skalovju, sem jo gledal v tisočeri oblikah in s tisočerinimi peklenskimi obrazi. Sedaj mu je bila noga odrezana v kolenu, sedaj v ledjih, sedaj je bil pošastna podoba bitja, ki nikdar ni imelo več kakor eno nogo in sicer sredi telesa. Videti ga skakati in tekati in me zasledovati čez drn

Balkan. Kaj zdaj?

Balkansko vprašanje se je zdaj ustavilo; evropski diplomatski mehanizem je prišel do mrtve točke, kakor pravimo. Vrok: Izvojski in sir Grey se v Londonu nista mogla zediniti glede tega, s čim naj se Turčija za izgubo Bosne, vzhodne Rumelije in najbrž tudi Krete odškoduje. Angleška zastopa jako čudno stališče. Najprej je hujškala svojo »največjo prijateljico« Turčijo proti Avstriji, katera da je prelomila »sveto« berolinsko pogodbo, da prikrajša otomansko carstvo, zdaj pa se z Rusijo dogovarja, kako bi se dala dardanelska ožina odpreti za ruske bojne ladje. Iz te neprijetne situacije se izkuša zdaj na ta način izkomotati, da proglašajo dardanelsko vprašanje za stvar, ki se ima poravnati med Rusijo in Turčijo samo. Mednarodna konferenca bi bila torej od tega odvisna, kaj Turčija poreče. Ta pa je po svojih glasilih že izjavila, da z Dardanelskimi ne bo nič, ker je za Carigrad življenjskega pomena, da ne smejo ruske bojne ladje skozi. Enako je zaradi Bosne in Bolgarije. O tem so vse velevali edine, da se tukaj prav nič ne dá izpremeniti razun, če se Turčiji dá kaka gmotna odškodnina. Avstrija seveda nima kaj povračati, ko je že Sandžak vrnila in je pripravljena žrtvovati tudi § 29. berolinske pogodbe z ozirom na Črno goro. Glede Srbije so tudi v precejšnji zadregi. Ta zahteva Sandžak zase, da ji bo prosta pot na morje. Da Turčija tega ne bo dovolila, je samoposebi umevno. Kaj torej? Bosno? Tu jo čakajo samo bajoneti in kroglice. Splošne protiaustrijske lige Anglija ne spravi skupaj. Celó Francoska se zato ne dá pridobiti, ker Avstrijo rabi pri ureditvi marmarškega vprašanja. Protiaustrijska liga se da skovati samo iz italijanskih Garibaldiincev, mazziniancev, grških pustolovcev, arnavtov in Srbov, kar zadostuje za malo guerilla-vojsko, resno pa ne pride v poštev. Recimo čisto odkrito: mednarodna konferenca, ki naj bi ščitila že oškodovane in še neškodovane interese Turčije, mora nujno privedi do tega, da Turčijo razdeli med posamezne velesile, kakor berolinska in vse prejšnje konference. Zato danes že pišejo, da bi bilo najbolje, ako bi se konferenca sploh ne sklicala.

Srbija.

(Češka katoliško-narodna stranka proti Klofaču. — Manifestacije. — Princ Jurij. — Kralj Peter oborožuje.)

Skupščina baje namerava izvanredni vojaški kredit povišati od 16 na 25—30 milijonov. Ako se vlada ne odloči do energičnejših korakov, se utegne položaj zopet poojstriti. — V Srbiji vlada zdaj popolni mir. Vest o bojih na meji je izmišljena. — Prostopoljci se dalje nabirajo. Baje je med njimi 2000 (?) avstrijskih podanikov. — Pred angleškim poslanštvom, vojnim ministrstvom, konakom in francoskim poslanštvom se je 14. t. m. vršila velika manifestacija z običajnimi vzkliki. — Prestolonaslednik je v častniškem kazinu napadal Avstrijo, ki da je ukradla dve srbski provinciji. Ako bi ne bilo v Srbiji toliko strahopetcev, bi danes stali že ob Drini, je menil princ. Zaradi teh in podobnih izrazov je dr. Milovanović princa zopet posvaril, kar pa ni pomagalo veliko, ker ima princ zelo »hud temperament«. — Dr. Milovanović se poda v Rim, London, Pariz

in strn, so bile moje najhujše sanje. Pravzaprav sem s temi strašnimi prikaznimi kaj drago plačal svojo mesečno petico.

Vendar, četudi so me tako strašile misli na mornarja z eno nogo, sem se veliko manj bal pred kapitanom samim kakor kdorkoli, ki ga je poznal. Bile so noči, ko je spil nekoliko več ruma z vodo, kakor ga je mogla glava prenesti; tedaj pa je včasih sedel in pel svoje brezbožne pesmi, stare, divje mornarske pesmi in se ni brigal za nikogar; včasih pa je naročil pijačo za vse navzoče in prisilil celo trepetajočo družbo, da je poslušala njegove zgodbe ali v zboru spremljala njegovo petje. Pogosto sem čul, kako se je hiša tresla od »Ju-hu-hu, in steklenica ruma!« ko so sosed v smrtnem strahu pomagali na vse svoje grlo, kakor da bi se šlo za življenje, in je vsak pel glasneje kakor drugi, da bi se izognil vsaki opazki. Pri takih napadih je bil namreč eden najbolj nasilnih družabnikov, kar se jih le more misliti; udaril je včasih ob mizo in zavkaval mir, včasih pa je planil kvišku razljučen vsled tega, ker ga nikdo ni ničesar vprašal, in je iz tega sklepal, da družba ni sledila njegovi povesti. Tudi ni nikomur dovolil zapustiti gostilne, dokler ga ni vsled preobile pijače premagal zaspanec in se je opotekajoč podal spat.

(Dalje.)

in Berolin, Pasić pa, vodja opozicije, baje v Peterburg in sicer v sporazumu z vlado — Klofač piše v »Česke Slovo«, da Srbi zahtevajo del Hercegovine ob Sandžaku in Črni gori, da imajo svobodno pot do morja. Vprašanje je zdaj le, kdo bo del Hercegovine odstopil. — V skupščini je poslanec Gjorgjević imel pripravljen predlog, da naj se kralja Petra odstavi. Komaj se je preprečilo, da se ni dinastično vprašanje spravilo na dnevni red. — 13. t. m. se je Milovanović posvetoval z zastopnikom Francije in Rusije, ki sta svarila pred nepremišljenimi koraki in obljubila Srbiji diplomatsko pomoč pri konferenci. — Kralj Peter je izjavil, da bo počakal, kaj sklene konferenca, da pa bo medtem armado oboroževal za slučaj, da konferenca srbskih želj ne bo vpoštevala. — Iz krogov katoliško-narodnih poslancev čeških se »Vaterlandu« piše, da Klofač ni imel v Belgradu pravice govoriti v imenu češkega naroda. Češki narod pozdravlja aneksijo Bosne in Srbov v njihovem boju proti Avstriji nikakor ne bo podpiral. (Za Čehe je merodajno stališče katoliških Hrvatov.)

Srbska armada slaba?

Sotrudnik »Vaterlanda« javlja o srbski armadi iz Belgrada sledeče: V mirovnem času šteje srbska armada 25.000 mož, med vojaškimi vajami 35.000, prištevši prvo kategorijo rezerve, v vojnem času pa 125.000, z drugo kategorijo 200.000. Imajo še tretjo kategorijo, pri kateri so vsi moški od 38. do 45. leta, nekako 50.000 mož. Torej 250.000 mož brez črne vojske. Koliko ta šteje, ni znano. Počenja s 17. letom starosti. Pehota in prva kategorija imata mavzerske repetirke (5 patron), model 1899, ostale čete enopatronne stare puške. Artiljerija je ravnodaj v kritičnem stanju. Novi topovi so baje deloma že došli, municije pa nimajo nič, tudi vojaštvo še ni izučeno za novi model. Častništva za rezervo in kadre manjka.

Položaj Srbije.

Naš poročevalec v Belgradu nam poroča: Nek ugleden politik in poslanec se je danes izjavil vašemu poročevalcu glede situacije tako-le: Srbija se dandanes nahaja v idealnem položaju. Avstrija ji mora sedaj dati ali pa jo vzeti in s tem nakopati sebi novih križev in težav. Kajti s tem bi ustvarila Veliko Srbijo, ki bi hitro izpadla iz okvira habsburške države.

Ruski častniki v Srbiji.

(Od našega dopisnika.)

Belgrad, 15. oktobra. Srbski častniki v ruski armadi, generali Milovanović, Gvozdenović in Lipovac, polkovnik Ivanović in več drugih mlajših so izjavili, da so Srbiji v slučaju vojske z Avstrijo na razpolago.

Turško-srbsko bratstvo.

(Od našega dopisnika.)

Belgrad, 15. oktobra. V Srbiji živeči Arnavti so nasproti turškemu zastopniku v Belgradu, Arzarijanu, izjavili, da se bodo v slučaju vojske skupno s Srbi borili proti Avstriji. To je ljudstvo v Srbiji zelo navdušilo in pri vsaki manifestaciji se nosi tudi turška zastava, križ poleg polumeseča.

Vojna?

(Od našega poročevalca.)

Belgrad, 15. oktobra. Skupščina je zelo razpoložena za vojno. Niti en poslanec ni proti vojni. V tajni seji so vladi soglasno vnaprej odobrili vse stroške za vojne potrebe. Prvak narodne stranke, bivši častnik in sedanjí poslanec Živojin Račajlović je rekel Vašemu poročevalcu: Srbini, čeprav je majhen, ni nasprotniku nikdar ničesar dolžan ostal; čeprav majhen, grabil je leva za čeljusti. Udarimo na Avstrijo, pa če bi bila desetkrat večja, nego je. Nimamo upanja, da bi jo premagali, ker je močnejša od nas, zaupamo pa v Boga in pravico, da njejva pomagata Srbiji, da reši Bosno in Hercegovino. Ko bodo preluknjane prsi, polomljene kosti, stopimo krvavega obraza pred Evropo pa ji rečemo: Glej, Evropa, kako Srbini brani svobodo!

Srbija ne dobi nobene odškodnine?

V londonskih diplomatskih krogih se povdarja, da je kralj Edvard vsled zadnjih političkih dogodkov zelo vznemirljen. Kar se Srbije tiče, zamore zanj edina odškodnina to, da dobi sedež in glas v takozvani donavski komisiji.

Proavstrijske agitacije delegata Klofača.

»Hrv. Korespondenca« poroča iz Sarajeva, da je osební in publicistični nastop poslanca Klofača v Belgradu vzbudil v hrvatskih in muslimanskih krogih sarajevskih veliko začudenje. Dasi je Klofač, ko je bil zadnjič v Sarajevu, prišel v ozko dotiko s Srbi, je vendar obljubil Hrvatom in mohamedancem, da bo podpiral njih težnje z

ozirom na potrebno slovansko vzajemnost. Sedaj pa se je delegat Klofač v Belgradu izjavil za vojno proti Avstriji in odobraval prizadevanje srbske bojne stranke. V Sarajevu izjavljajo neprikrito, da zamore nastop delegata Klofača temeljiti le na nespoznavanju razmer; sicer bi se ne moglo zgoditi, da bi vesten politik nad stoletnimi pravicami Hrvatov takorekoč le skomizgnil z ramami. Številna sarajevska češka naselbina hoče češko javnost po časopisih poučiti o resničnih razmerah.

Avstrijska vojna ladja straži črnogorsko morje.

Avstro-ogrška križarka »St. Georg« je v svrhu nadziranja črnogorskih voda odplula iz Kotora v Dulcini.

Vojaške priprave na jugu.

Dunajski listi poročajo: Dne 14. t. m. sta se pripeljali s parnikom »Göddölö« iz Zadra in Šibenika v Kotor stotnija 22. pešpolka in stotnija 23. domobranskega pešpolka, da se pritegneta železniški službi ob progi Zelenika-Sutorina-Gruda. Domobranski novinci, ki so prišli s stotnijo, še niso bili adjustirani. — Avstrijske vojne ladje so v bližini Kotora. Sklicani so mornariški rezervisti zadnjih dveh let.

Nova korna poveljstva.

V zadrskih vojaških krogih se govori, da namerava vojna uprava razpustiti dosedanje vojno in domobransko poveljstvo v Zadru, ker je vsled priklopitve Bosne in Hercegovine nastala potreba drugačne teritorialne organizacije. Nameravajo namreč ustanoviti novi korni poveljstvi v Sarajevu in Mostaru. Severni del Dalmacije bi se potem priklopil sarajevskemu, južni pa mostarskemu kornemu poveljstvu. (Avstrijsko vojno ministrstvo dementira, da se namerava korno poveljstvo prenesti v Mostar.)

Bosna.

Opozicionalni srbski in muslimanski listi »Srpska Riječ«, »Narod«, »Musarat« ter »Huriet« ne izhajajo več. — Hrvaška deputacija iz Mostara se je prišla k deželni vladi v Sarajevu pritožiti proti okrožnemu predstojniku v Mostaru, baronu Pittnerju, ker ni hotel sprejeti povodom aneksije hrvaško odposlanstvo, kateremu je načeloval škof Bukonjić. Pittner je znan srboljub.

Bojkot.

Bojkot proti ladjam avstrijskega Lloyda se je razširil tudi na sirske in anatolsko obal. Škoda je seveda velika, ker se bodo ladje morale z blagom vrniti v Trst. Mladoturki hočejo ustvariti domačo industrijo. Turška vlada je avstrijskemu poslaniku zagotovila, da bo varovala avstro-ogrsko interese. Tudi v Srbiji hočejo avstrijsko blago bojkotirati.

Črna gora.

Knez Nikita je novega srbskega poslanika Jovanovića zelo slovesno sprejel. Dejal je, da so srbske nezgode tudi črnogorske. Po celi deželi se vrše protestni shodi proti Avstriji.

Bande v Makedoniji.

Bolgari so izdelali nov program za organizacijo čet v Makedoniji. Vstaško gibanje utegne v kratkem z vso močjo izbruhniti.

AVSTRO-OGRSKA.

Shod avstrijskih odvetnikov.

se je končal 14. t. m. Ker so na shodu zahtevali, naj se preosnuje najvišji sodni dvor, so člani najvišjega sodišča mislili, da so bili po poročevalcu osebno napadeni. Glede na to je izjavil shodov predsednik, da ni imel poročevalec namena, da žali člane najvišjega sodnega dvora, marveč se je kritikoval zgolj sistem.

Mornariški odsek ogrske delegacije.

Mornariški odsek ogrske delegacije je zboroval 14. t. m. O mornaričnem proračunu je poročal Geza Maylath. Na mažarsko željo so opustili mornariško spodnjo realko. Zahteval je pojasnil o podmorskih čolnih. Okolicany izjavi, da sprejme proračun. Mornariški poveljnik admiral grof Montecuccoli je izjavil, da reši vprašanje o ogrski zastavi vlada. Kadar izpuščajo nove ladje v morje, ne manjka ogrskih zastav. Glede na nizko število ogrskih podčastnikov izjavi, da se je število ogrskih mornarjev pomnožilo šele zadnji dve leti, zato mornarica še nima veliko ogrskih mornariških podčastnikov. Na novih torpedovkah kurijo izključno z nafto. V bodoče se bodo gradile vojne ladje s turbino.

Avstrijski prestolonaslednik potuje v Rim.

»N. Fr. Pr.« poroča iz Rima, da obišče avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand Rim, ker se hoče tako zahvaliti za prijateljsko stališče, ki ga zavzema Ita-

lija glede na prilastitev Bosne. Vatikan je baje že pritrdil obisku.

Izpremembe v ministrstvih.

»Prager Tagblatt« poroča, da bosta vpokojena v finančnem ministrstvu sekčna načelnika pl. Jorkaskov in dr. pl. Kniazoluki. Tudi v žel. ministrstvu se izvrše važne osebne izpremembe. Glavna ravnateljka dvorni svetnik Grimburg in sekčni načelnik dr. Zehentner ostane do konca 1909 na čelu »Družbe državnih železnic« in »Severno-zahodne železnice«, ki se podržavita, nato ju nameste uradniki. Vpokojena bosta kmalu sekčna načelnika Doppler in Roell, sekčni načelnik dr. Buschmann postane ravnatelj podržavljene »Družbe državnih železnic«.

Izprememba poveljništev armadnih zborov.

Nadvojvoda Evgen je imenovan za glavnega armadnega nadzornika, odstopi pa glavni armadni nadzornik grof Üxküll-Gyllenband. Podmaršal pl. Schemua postane poveljnik 14. armadnega zbora, poveljnik praškega (8.) armadnega zbora postane poveljnik budimpeštanskega kora, v Prago pride poveljnik 9. (litomerškega) armadnega zbora pl. Koller, litomerški poveljnik postane poveljnik (9.) praške divizije, podmaršal Adolf Rummer, poveljnik 9. pehotne divizije postane gen. major Sertič, gen. major Kusmanek pa prevzame poveljništvo 65. pehotne brigade.

DOBAVA ŠPANSKIH VOJNIH LADIJ IN TOPOV.

Španska je razpisala dobavo vojnih ladij in topov. Nemška industrija se ni potegovala za dobavo, pač pa avstrijske Škodove tvornice, italijanske, angleške in francoske tvrdke. Škodova tvornica se je zavezala z neko italijansko družbo, ker sama ne gradi vojnih ladij.

ŽENSKESK DEMONSTRACIJE PRED ANGLEŠKO ZBORNICO.

Dne 13. t. m. se je posrečilo emancipiranki Cravers Lymonsovi, da se je vtihovala v angleško zbornico, kjer so razpravljali o postavi glede na varstvo otrok. Lymonsova je zaklicala: »Ne govorite o otročjem varstvu! Pečajte se rajše z ženami, ki rode otroke —« Tu jo je prijel sluga in jo je kakor kakega otroka nesel iz zbornice. Zvečer so pa ženske napravile demonstracijo pred zbornico. Policija je zaprla 42 žena in deklic.

Demonstracije pred sodiščem.

Anton Vičič, kontrolor okrajne bolniške blagajne v Ljubljani, je obtožen zaradi razžaljenja uradne osebe. Ovaden je, da je hotel iti 20. m. m. iz Fran Josipove ulice v Prešernove ulice. Skozi kordon ga niso pustili in se je odstranil na poziv stražnikov in je še zaklical: »Prokleta banda«. Obtoženec je šel z ženo domov. Ženo so pustili naprej, njega pa ne. Rekel je res: »Prokleta banda«, ni pa mislil vojakov, marveč demonstrante, ker kot socialni demokrat obsoja demonstracije. Sem v socialno-demokratskem vodstvu in smo sploh obsodili nacionalne demonstracije. Prepirati se ni imel namena. Dokazati je le hotel, da je dotičnica, ki so jo izpustili skozi kordon, njegova soproga. Šel je iz »Narodnega doma« s tiskarske slavnosti. Policijski stražnik Kurent izpove, da pri kordonu ni gledal, kaj se je godilo. Rekel je, ko je bil obrnjen od kordona proč: »Prokleta banda«, ne ve, na kaj je Vičič takrat mislil. Kaj da je govoril z vojniki, ne vé. Demonstranti so bili še pri pošti. Priča Anton Kotnik, policijski stražnik, izpove, da je videl obtoženca, ko je bil obrnjen od vojakov proč, da je rekel: »Prokleta banda« in šel mirno proč. Pol. stražnik Simon Vrhunc izpove, da je bil obrnjen vojaški kordon v Prešernove ulice. Rekel mu je: »Kaj da sili v kordon, na kar je rekel: »Zakaj bi ne smel skozi, ko smejo drugi, prokleta banda«. Zasliši se še obtoženčeva žena Helena Vičič, ki izpove, da sta šli z Vičičem in s prijateljico Jordan iz Narodnega doma domov. Pustili so ju na prošnjo vojakov skozi kordon, Vičiča pa niso pustili skozi. Umevno, da sem hotela nazaj ter so me končno zopet nazaj pustili. Kaj je obtoženec rekel, ne vem. Dr. Neuberger izjavi, da je obtoženec imel namen, da žali vojake. Predlaga, naj se obtoženec obsodi. Zagovornik dr. Tekavčič predlaga, naj se obtoženec oprosti. Sodnik proglasi razsodbo, po kateri se Vičič oprosti.

Dnevne novice.

+ Dogodki na Goriškem. Iz negoriških, popolnoma poučenih in nepristranskih krogov se nam zagotavlja, da dr. Gregorčič ni postal namestnik deželnega glavarja na Goriškem, ker bi bil, kakor se mu očita, baje s Pajerjem zvezan, ampak s

stališča, da deželnega glavarja namestnik mora pripadati krščanski stranki, ker je deželni glavar vzet iz liberalne stranke. To poročilo smo dobili od popolnoma zanesljive osebe, ki dobro in natančno vé, kako se je godilo. Dr. Gregorčič je bil imenovan za namestnika deželnega glavarja kljub ugovorom slovenskih in italijanskih liberalcev. Obstajala pa je zveza večine italijanskih liberalcev z Gabrščkovom in Frankovo stranko, ki je imela namen napraviti za namestnika deželnega glavarja slovenskega liberalca, za glavarja pa laškega liberalca.

+ **Volivno gibanje v Istri.** Jugoslovanska socialna demokracija nastopi o prihodnjih deželnozborskih volitvah z lastnimi kandidati proti hrvatsko-slovenski narodni stranki ter že pridno agitira za svoje kandidate, ki pa nimajo niti trohice nade, da bi zmagali. Načrt je prozoren. Socialisti hočejo zopet enkrat pomagati italijanskim liberalcem. Sredstva, ki se jih pri svoji agitaciji poslužujejo, so vredna te stranke, ki si prisvajajo naslov osrečevalnice ljudstva. Tako n. pr. rujejo proti dr. Laginji z neumno lažjo, da je on kriv, da je cena grozdju letos tako pod nič. Zakaj ne naznanijo pravega krivca: italijanskih liberalnih oderuhov, ki so sklenili kartel, da bi lažje oropali ubogo ljudstvo edinega dohodka, grozdja in vina! Zakaj ne povejo, da je vse vinke krize v Istri krivo ponarejanje vina, ki ga brez sramu in kazni prakticirajo italijanski liberalni pančarji po istrskih gnezdihi! — Italijanska liberalna stranka kandidira v mestnem okraju Lošinj Mali in Lošinj Veliki Aleksandra Nicolicha, župana v Maljem Lošinju.

Jugoslovanska socialna demokracija kandidira v VI. volivnem okraju Ivana Jelčiča, zidarja v Pulju, o katerem je znano, da je na raznih shodih prav strupeno nastopal proti hrvatski stranki. »Omnibus«, ki moža pač dobro pozna, ga piše Jelčich. + **Zmaga S. L. S.** V Črnem vrhu nad Idrijo so se dne 12. oktobra vršile občinske volitve. S. L. S. je zmagala v vseh podobčinah in razredih. Liberalna stranka se je volitev zdržala.

+ **Nemci gredo v Podlublje.** Celovške »Freie Stimmen« se bahajo, da so za prihodnjo nedeljo k nameravam nemških protestnim shodom proti otvoritvi »Delavskega doma« naznanila svojo udeležbo vsa nacionalna nemška društva iz Celovca in drugih »ultranemških« koroških krajev. Ker je vlada sedaj prepovedala slovensko slavnost in nemške protestne shode, pravijo »Freie Stimmen«, da bodo Nemci napravili v nedeljo tja »einen zwangslosen Ausflug«, na katerega se vladna prepoved ne raztega. Kaj nemške sirovine razumejo po »zwangslos«, so zadostno pokazale v Ptuj. Menda bo vendar vlada imela toliko moči, da bo pokazala, da še ona vlada na Koroškem, ne pa nemškonacionalno banditstvo!

— **Sleparji pred sodiščem.** Pred tržaškimi porotniki se vrši obravnavo proti štirim sleparjem, ki so l. 1906 prevzeli glavno zastopstvo zavarovalne družbe »Atlas«, ker pa niso imeli nič premoženja, da bi založili kavcijo 8000 K, so otvorili velik urad in od nastavljenih oseb zahtevali kavcije, za katere so končno nastavljenice popolnoma ogoljufali. Obtoženi so: 33 let stari Leon Raiss iz Gradiške, 29 let stari Emil Košir iz Krškega, 26 let stari Alojzij Pavlazzi iz Faverja in 41 let stari Alojzij Sirovizza iz Šibenika. Košir in Raiss sta obtožena tudi, da sta zavarovalni družbi poneverila 7520 K.

— **Nove dopisnice so izšle.** Vtisnjena je na njih jubilejska petvinarska znamka.

— **Nedeljski počitek v mesnicah na Reki.** Reški mesarski pomočniki so sklenili z mojstri pogodbo, glasom katere bodo imeli v hladnih mesecih popoln nedeljski počitek, po letu pa bodo mesnice odprte najdalje do 10. ure dopoldne.

— **Z okna je padla in se ubila.** V Trstu je dveletna deklica Furlan padla iz stanovanja v četrtem na cesto in se ubila.

— **Kopniškega stotnika posnemati** je hotel v Trstu neki lopov. Ponoči je zbudil v nekem javnem nasadu nekega železniškega uslužbenca, ki je ondi zaspal, se mu predstavil kot policijski detektiv in zahteval, naj mu železniški uslužbenec pokaže svoj denar. »Detektiv« je denar pregledoval in bankovec za 20 kron vzel, češ, da ga konfiscira, ker je ponarejen. To je bilo železniškemu uslužbencu preveč, iztrgal je lopovu denar in kričal, da je privabil stražo, ki je »detektiva« aretirala.

— **Velikansk požar** je v nedeljo in ponedeljek razsajal v Čazmi. Zgorelo je 25 hiš. Šele čez dva dni so ogenj premagali.

— **Stare in nove pismene znamke.** V smislu odredbe c. kr. trgovskega ministrstva z dne 28. marca t. l., št. 12.607/P državnega zakonika št. 66 iz leta 1908, neha veljavnost pisemskih znamk prejšnje izdaje z 31. oktobrom t. l. in je radi tega

od 1. novembra t. l. naprej dovoljeno rabiti za frankovanje edino le pisemske znamke nove izdaje. V svrhu olajšave prehoda med prejšnjo in novo izdajo je pošt-nim uradom dovoljeno nerabljene pisemske znamke prejšnje izdaje od 1. novembra 1908 do konca tega leta zamenjavati s pisemskimi znamkami nove izdaje brezplačno ter od 1. januarja 1909 naprej do preklica proti vplačilu pristojbine od 1 vinarja za znamko.

— **Najstarejši avstrijski odvetnik umrl.** Umrl je v Gorici odvetnik dr. Pavel pl. Bizzaro v starosti malone 96 let. Isti je bil najstarejši odvetnik na Avstrijskem. Bil je tudi na glasu kakor učenjak.

— **Umrl** je v Šmarju pri Ajdovščini c. kr. poštar in veleposestnik Filip Poljšak.

— **Novice iz Trnovega na Notranjskem.** Minuli ponedeljek se je poročil v Trnovem trgovski pomočnik v »Gospodarskem društvu«, g. Franjo Valenčič z gospodično Jospino Kostelec. Bog spremiljaj vrla novoporočenca v novem stanu. — Umrla je 12. t. m. gospa Ivana Valenčič, soproga tukajšnjega trgovca in posestnika. Pokojnica je bila vrla žena, vzgledna gospodinja in velika dobrotnica revežev. Bila je tudi velikodušna prijateljica tukajšnjega samostana in ima velike zaslugе, da se je samostan tu ustanovil. Bog ji poplačaj! — V gorenjem delu naše fare, posebno v Podstenjah imamo veliko dobrega vina, ki ne zaostaja prav nič za dolenskim cvičkom. Veliko ga je, zato tudi ni drago. Kdor si želi dobre pijače, naj se k nam obrne. — Izobraževalno društvo začne z gledališkimi predstavami. Telovadni odsek ustanovljamo. Snuje se tudi »Kmečka zveza« za našo dekanijo.

Ljubljanske novice.

lj **Operetni večer** koncertnega orkestra se vrši v soboto večer v veliki dvorani hotela »Union« z jako zanimivim sporedom, ki ga priobčimo jutri.

lj **Novo šentjakobsko župnišče.** Milostivi g. prelat Janez Rozman je danes po sv. maši ob asistenci svojih gospodov kapelanov blagoslovil novo šentjakobsko župnišče.

lj **Še več, boljših in bolj živahnih državnih pravdnikov** naj vlada pošlje v Ljubljano, — tako želi celjska »Deutsche Wacht«, ki menda razmer pri ljubljanskem državnem pravdništvu namenoma noče poznati. »Deutsche Wacht« seve tudi zahteva, naj se takoj proglasi za Ljubljano izjemno stanje.

lj **O poročniku Mayerju** se poroča, da je na povelje vojnega ministra ustavljena preiskava proti njemu. Baje bo Mayer prestavljen. Časnikar Pirc toži Mayerja pri vojaški oblasti, pri civilni oblasti pa toži g. Pirc Mayerja za odškodnino vsled bolečin.

Razprava zoper g. mestnega inženirja Matka Prelovška zaradi hudodelstva javne nasilnosti po § 81 kaz. z. in prestopka zoper javne naredbe po § 312 kz. z. je določena pred c. kr. deželnim sodiščem na ponedeljek, 19. t. m., ob 9. uri dopoldne. Ta razprava obeta podati posebno jasno sliko o nastopu c. kr. orožništva in vojaštva o priliki ljubljanskih demonstracij in naval občinstva bo vsled tega brezdvomno izreden. V interesu zakonito zajamčene, v današnjih razmerah še posebno potrebne javnosti razprave, bi bilo vsled tega vsekakor želeli, da se določi zanj prostorna dvorana.

lj **Belgijcem** je vojaška oblast zapovedala, da smejo hoditi po mestu le v skupinah po šest mož.

lj **Semenj.** Dne 14. t. m. bilo je na tedenski semenj prignanih 96 volov, 94 krav in telet, skupaj 190 glav. Kupčija je bila srednja, ker je bilo malo zunanjih kupcev.

lj **Preprečena pot v Ameriko.** Aretovan je bil včeraj na južnem kolodvoru 21-letni Mihael Genbis iz Podgrada, ker se je hotel izseliti v Ameriko. Še predno je zadostil vojaški dolžnosti. Pri sebi je imel 593 K denarja.

Štajerske novice.

š **Ustanovni shod slov. kat. izobraž. društva na Rečici ob Savinji** se še ne bo mogel vršiti 18. t. m.

š **Ptujski trgovci** že korenito čutijo posledice izgredov z dne 13. in 28. septembra. Nekateri večji trgovci, ki so skupili poprej na dan po 300 K, jih ne skupijo sedaj niti 100. Mislimo, da si bodo za vselej premislili pretepati mirne slovenske ljudi.

š **Smrt čevljarja Obuja v Velenju.** Pred kratkim so izkopali telo čevljarja Obuja, kateri je bil, kakor znano, 20. septembra v Celju ranjen in se je kasneje obesil. Dva nemška zdravnik iz Celja (postopalo se je tako netaktno, da se ni povabilo domačega okrožnega zdravnika g. dr. Prelesnika) sta dognala, da je bil

Obu v Celju le lahko ranjen in da se ni obesil zaradi razburjenja nad celjskimi dogodki, ampak vsled preobilo zaužitega alkohola.

š **Shod radi psov.** Graški prijatelji psov so imeli včeraj pri »Sandwirtu« v Gradcu shod, na katerem so se posvetovali, kako zboljšati položaj svojim ljubljencem. Na shodu je bilo 101 moški in 71 žensk. Na shodu je govorilo 11 govornikov in govornic, ki so grozile celo, da bodo prijatelji psov ustavili plačevanje davka, če graški magistrat ne bo izdal milejših odredb glede psov. Zborovalci so zahtevali, naj se pasji davek v Gradcu zniža od 20 na 10 kron in da mora konjač izročiti psa, ki je zdrav, a ni imel slučajno torbice, lastniku nazaj.

Telefonska in brzojavna poročila.

NEMŠKE DEMONSTRACIJE V MARIBORU PRED SODIŠČEM.

Maribor, 15. oktobra. Danes se tu vrši obravnavo proti onim Nemcem in nemčurjem, ki so na večer 19. septembra pobijali Slovence po Mariboru okna in poškodovali mnogo slovenskih hiš. Na obtožni klopi sedi dvanajst obtožencev: 17-letni skladiščni delavec južne železnice Alojzij Skoliber, 18letni trgovski sotrudnik Karol Salamon, 17letni kontorist Franc Nerath, 16letni tiskarniški vajenec Jožef Sterniša, 34letni ključavničar delavnice južne železnice Franc Jammerregg, 19 let stari trg. sotrudnik Franc Kowatschitsch, 17-letni trg. sotrudnik Jožef Lorber, 14-letni trgovski vajenec Jožef Haller, 19 letni mesarski pomočnik Feliks Welle, 20-letni trgovski sotrudnik Karol Czerweny, 28 let stari trgovec z delikatesami Karol Gollesch, 24-letni knjigovodja Ant. Löschnigg. Vsi obtoženci so neoženjeni, samo Löschnigg je oženjen. Državno pravdnishvo jih toži radi zločina javnega nasilstva po § 85 a in b.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE V ISTRI.

Trst, 15. oktobra. Sedaj je politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri določilo tudi slovanske kandidate v kmečki skupini. Kandidatje v drugem volivnem okraju z glavnim voliščem v Kopru gg.: Matko Mandič, profesor v Trstu; Josip Valentič, učitelj pri Sv. Antonu. — V tretjem volivnem okraju z glavnim voliščem v Voloskem gg.: Matko Mandič, profesor v Trstu; dr. Gjuro Červar, odvetnik v Voloskem. — V četrtem volivnem okraju z glavnim voliščem v Pazinu gg.: dr. Dinko Trinajstič, odvetnik v Pazinu; Avgustin Rajčič, nadučitelj v Voloskem-Opatiji. — V petem volivnem okraju z glavnim voliščem v Buzetu gg.: Ivan Sancin, učitelj poljedstva v Buzetu, in Simo Červar, župnik v Ždrenju. — V šestem volivnem okraju z glavnim voliščem v Krku gg.: Anton Andrijič, umirovljeni župnik v Krku, in Simo Kvirin Kozulič, posestnik v Malen Lošinju.

POVSOD LJUBLJANA.

Gradec, 15. oktobra. Danes prireja »Deutscher Volksverein« zborovanje o dogodkih v Ljubljani in na Štajerskem. Govorita poslanca Wastian in dr. Hofmann pl. Wellenhofer. Za bratce ptujskih nemških kulturnoscev so si izbrali prav primeren lokal: »Zum wilden Mann«.

ZA ZVIŠANJE ŠTEVILA VOJAŠKIH NOVINCEV.

Budimpešta, 15. oktobra. V odseku ogrske delegacije je danes vojni minister povdarjal potrebo zvišanja števila vojaških novincev. Odsek je proračun za armado sprejel.

PRESTOLONASLEDNIK NE POTUJE V RIM.

Dunaj, 15. oktobra. »N. Wr. Tagblatt« poroča, da je vest, da namerava prestolonaslednik Franc Ferdinand potovati v Rim, da obiše kralja, brez podlage.

»RATOBORNOST V SRBIJI.

Belgrad, 15. oktobra. Tu raste od dne do dne narodova oduševljenost in ratoborni duh. Včeraj se je vršila velika manifestacija 10.000 ljudi, ki so posebno pred angleškim poslanštvom delali ovacije Angliji. Komandant armade Jovanovič je ljudstvo dejal, da je srbska armada duša narodova ter bo tako storila, kakor narod želi in kralj zapoveduje. Vsi bodo do zadnjega poginili za Srbijo in Srbstvo. Poslala se je brzojavka sir Greyu v London v zahvalo, da se Anglija zavzema za stvar človečnosti in pravičnosti. Srbija zahteva za Bosno svobodo in najširšo avtonomijo. Srbi hočejo v krvi in ognju zmagati ali pa junaško pasti, da se iznova vzdignejo, ko bo v Evropi več pravičnosti in morale. Odsek skupščine je sprejel vojni kredit 16 milijonov in vladi priporočil, naj ga čim preje uporabi. Danes se vrše velike manifestacije srbske omladine.

OGRSKI MINISTRSKI SVET.

Budimpešta, 15. oktobra. Danes je tu zboroval ogrski ministrski svet o tekočih zadevah. Z volivno preosnovo se ministrski svet ni bavil.

ČRNOGORSKA SKUPŠČINA ZA VOJSKO.

Cetinje, 15. oktobra. Črnogorska skupščina je v tajni seji z veliko večino glasovala za vojsko, končno odločitev pa prepustila knezu, ki naj se ravna po razmerah.

KRONANJE BOLGARSKEGA KRALJA.

Sofija, 15. oktobra. Kronanje bolgarskega kralja bo skoro gotovo 11. novembra.

BOJKOT AVSTRIJSKEGA PIVA.

Carigrad, 15. oktobra. Tu so pričeli Turki bojkotirati tudi avstrijsko pivo. Agitatorji pravijo ljudem, da Avstrijci mešajo med pivo zdravju škodljive snovi.

SPORAZUM MED ANGLIJO IN RUSIJO GLEDE NA KONFERENCO.

Pariz, 15. oktobra. »Agence Havas« brzojavlja: Anglija je sprejela program balkanske konference, kakor ga je predložil Izvoljskij. V tem programu ni dardanelskega vprašanja. Glede na Dardanele se je sklenila posebna pogodba, katero pa mora še ministrski svet odobriti.

London, 15. oktobra. Izvoljski predlaga in zahodno-evropske velesile so sprejele njegove predloge, da Turčija prizna neodvisnost Bolgarske in prizna Rumelijo Bolgarski, zato dobi Turčija od Bolgarske svoto, ki bo enaka petodstotni kapitalizaciji dohodkov Rumelije. Črnogorsko železnico se zgradi s francoskim in laškim denarjem. Železnica bo grajena tako, da se ne bo dotikala avstrijskega ozemlja. Črno morje bo zaprto morje in bode samo brodovju obmejnih držav prost dostop.

TRANSPORT TURŠKE MUNICIJE.

Carigrad, 18. oktobra. V Drinopolje je došlo 118 vozov brzostrelnih topov in municije. S tem je transport dovršen. V Solun je došlo 114 vozov, a tu transport še ni dovršen.

KRALJEVIČ JURIJ PREMAGUJE AVSTRIJO.

Belgrad, 15. oktobra. Prestolonaslednik Jurij je vstaškemu četovodji Trifajloviču pisal, naj kmalu kot osvoboditelj koraka v Sarajevo in spodi vse Švabe in Mažare. Kraljevič je izjavil, da bo on v Bosno primarširal takoj, ko bo ob Drini padel prvi strel.

KRALJ PETER ODSTOPI?

Dunaj, 15. oktobra. Listi iz Nemčije zabeležujejo vesti, da namerava kralj Peter na korist svojemu sinu odstopiti. Tu o tem ni nič znanega.

TURŠKI ODBORI ZBORUJEJO.

Carigrad, 15. oktobra. Splošni kongres turških odborov se snide v četrtek v Solunu.

AVSTRIJSKE ČETE ZAPUŠČAJO SANDŽAK.

Sarajevo, 15. oktobra. Avstrijske čete so že pričele zapuščati Sandžak. Nastanjene bodo v Bosni.

NEMŠKA OBSTRUKCIJA V ČEŠKEM DEŽELNEM ZBORU.

Praga, 15. oktobra. Nemci so danes v deželnem zboru nadaljevali obstrukcijo. Zapisnikar čita došle vloge.

TURČIJA MOBILIZIRA.

Carigrad, 15. oktobra. Iz Ilidza se čuje, da so rezervniki tretjega kora poklicani pod orožje. Vse topništvo se pomnoži. Z strelnimi vajami se prične po Bairamovi slavnosti.

AVSTRIJSKI MONITORJI ZAPLENILI PATRONE ZA SRBIJO.

Novi Sad, 15. oktobra. Avstrijski monitorji so ustavili dve ladjici, ki sta vozili v Srbijo patrone. Ladjici so zaplenili. Patrone so od tovarne Weiss v Budimpešti.

AGITACIJA V ALBANIJU.

Carigrad, 15. oktobra. V Albaniji se je osnovala stranka za neodvisnost. Neki človek je vdrl v mošejo Fati in hotel ubiti ulemo, ko je molil. Množica je atentatorja linčala.

KONTROLA NA SRBSKI MEJI.

Zagreb, 15. oktobra. Iz Zemuna in Mitrovice javljajo, da se ne dovoljuje Srbom prestopiti mejo, tudi ako imajo potne liste.

KRITIČEN POLOŽAJ.

Sofija, 15. oktobra. Resna svarila Nemčije in Avstrije v zadevi orientske železnice niso nič izdala. Tukajšnji krogi pravijo, da so jim ljubši vojni konflikti, kot pa da bi v zadevi orientske železnice dali kako odškodnino.

Podružnica - v Spljetu -

- Delniška glavica -
K 2.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice 2

:: sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je chrestuje od dne vloge po ::
Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst : po kulantnem kurzu. :
4 1/2 %
Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst : po kulantnem kurzu. :

Podružnica - v Celovcu -

- Rezervni fond -
K 200.000. -

2702 1-1

Potrtega srca javljamo v svojem in vseh sorodnikov imenu, da je vsemogočni Bog poklical k Sebi v boljše življenje našega preljubega, nepozabnega očeta, oziroma brata, starega očeta in strica, gospoda

Gašperja Prosenca

posestnika in ključ. mojstra
danes zjutraj ob 5. uri, previdenega s svetimi zakramenti za umirajoče, v starosti 88 let.
Pogreb bo v petek, dne 16. t. m., ob 9. uri dopoldne v Moravčah.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.
Draga rajnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.
Moravče, dne 14. oktobra 1908.

Josip Prosenec, ravnatelj generalnega zastopa „Feniks“ v Ljubljani, Franc Prosenec, sinova, Uršula Tič, sestra, Marija Prosenec, Ivana Bizilj, Frančiška Rebolj, Terez Prosenec, hčere, Vnuči, vnukinje, dedje, pradedje in ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

2693

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, gospa

Marija Olup

roj. Tomažin

včeraj 14. oktobra ob 3. uri popoldne po dolgi in mučni bolezni, večkrat previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v dobi 39. let, mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb drage rajnice se vrši v petek 16. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Mestni trg št. 10. na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v stolni cerkvi Sv. Nikolaja.

Venci se na željo pokojnice hvaležno odklanjajo.
Ljubljana, 15. oktobra 1908.
Josip Olup, soprog.
Mici, Pepi, otroka.

Deželna =
= lekarna
pri

„Mariji =
pomagaj“

M. Leustek

Ljubljana, Resljeva c. 1

zraven cesarja Franc Jožefovega jubil. mostu
priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže

Dorčev med. ribje olje ugod. okusa, lahko prebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.

Nadalje zaradi svojega izbor. učinka znano tanno = chinin tinktura za lase, katera okrepčuje lasišče in preprečuje izpadanje las. — Cena steklenici z rabilnim navodom 1 K. 7200

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K.

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognac, Malaga, ruma itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Opravična številka A 104/8
6

Oklic,

s katerim se sklicujejo zapuščinski upniki.

K o. kr. okrajnemu sodišču v Logatcu oddelek I. naj vsi tisti, katerim gre kot upnikom kaka terjatev do zapuščine dne 26. septembra 1908. umrlega Janeza Hladnik iz Dol. Logatca, zapustivšega oporoko pridejo zaradi napovedi in dokaza svojih zahtev dne 19. novembra 1908 dopoldne ob 9. uri, ali pa naj do tega časa vložijo pismeno svojo prošnjo, ker ne bi sicer imeli upniki do te zapuščine, če bi v sled plačila napovedanih terjatev pošla, nikake nadaljne pravice, razen v kolikor jim pristojna kaka zastavna pravica.

C. kr. okrajno sodišče v Logatcu oddelek I.

dne 12. oktobra 1908.

2691 1-1

REDKA PRILIKA.

Ker se mi je posrečilo prevzeti neko zamujeno pošiljatev velikanske partije površnikov proti neprijetno nizki ceni in mi nedostaje prostora oddam

595 64

fine površnike za gospode po K 20.—
fine površnike za dečke po K 12.—.

Površniki so razstavljeni v izložbah.

Zaloga oblek, **A. KUNC** Ljubljana,
pod „NARODNO KAVARNO“ Dvorski trg šte. 3.

Namesto vsakega posebnega naznanila.

2701

1-1

Vsem sorodnikom in znancem javljamo tužno vest, da je naš ljubi sin, brat, vnuk in nečak, gospod

Milan Gilly

zasebnik

po dolgi, mučni bolezni, danes ob 6. zjutraj, previden s tolažili svete vere, mirno zaspal v Gospodu.
Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 17. oktobra ob 8. uri dopoldne v Višnji gori.

Sv. maše posmrtnice se bodo služile v mestni in farni cerkvi.

V Višnji gori, 15. oktobra 1908.

Žalujoči ostali.

2698

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrene sočutja, ki so nam došli povodom smrti našega nepozabnega očeta, gospoda

Mihaela Marenčič

župana in posestnika v Mostah

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo sl. veteranskemu društvu, slavni požarni bratovi iz Most, brašn. društvu v Vodmatu, občinsk. odboru v Mostah, gg. gostilničarjem iz Nov. Vodmata za krasne darovane vence, gg. podčastnikom c. in kr. žrebčarjem na Selu in vsem, ki so spremenili dragega pokojnika k večjemu počitku.

Moste, 15. oktobra 1908.

Žalujoči ostali.

Angleško skladišče oblek, **O. Bernatovič**, Ljubljana, Mestni trg 5.

Dežni plašči (pelerine) so ceneje!

nad 2.500 komadov od 5 kron naprej.

Največja zaloga oblek, površnikov in zimskih sukenj za gospode, dečke in otroke po čudovito znižanih cenah. — Se vedno prihaja sveža konfekcija za dame in deklice v najmodernejši fazoni.

Imam naprodaj 2686 3-1

posestvo

vse v komadu, 80 oralov pašnikov, senožet in njiv, ter za domačo porabo gozda, dve hiši in velik obokan hlev. Cena po dogovoru. — Naslov pove uprava „Slovenca“.

Sesalke

vinske, studenčne, stavbene, parne itd. gasilne brizgalne in orodje- Vrtne brizgalne.

: Cevi :

Tehniške potrebe. Olja. Gonilna Jermena. Inženirski nasveti in proračuni radevolje brezplačno. 2684 2-1

K. Rezac a spol

: tovarniška zaloga :
Praga II. Vladislavova ulica št. 26.
vogal ulice Charvátové. — Čechy.

Več dobro izurjenih

kovaških pomočnikov

kateri so zmožni dela pri ekvipažah, landauerjih, koleselnih i. t. d., sprejme takoj **Peter Keršič**, tovarna vozov. Šiška — Ljubljana. 2690 2-1

Stanovanje

za takoj ali pa za pozneje s 3 do 4 velikimi sobami in s pritliklinami v predmestju, ali Šiški, Udmatu, Martinovi cesti i. t. d. Ponudbe z dopisnico na **Franco Jonke v Ljubljani**, Kongresni trg št. 16. 2687 3-1

:: Dvonedstropna ::

hiša z vrtom

Ljubljana, Cojzova cesta št. 9 se iz proste roke proda.

Pojasnila daje **Franco Jonke** v Ljubljani, Gradišče št. 3 I. nadstropje od 2688 1. do 2. ure popoldne. 3-1

Shod na Igu.

Na Igu pod Ljubljano je imel dne 11. t. m. g. poslanec Povše shod. Društvena dvorana je bila nabito polna. Nad petsto mož-gospodarjev je sledilo izvajanjem g. poslanca, posebno kaj se mora v bodočem zasedanju deželnega in državnega zbora doseči. G. poslanec se je izreklo splošno vsestransko zaupanje. Priporočalo se mu je posebno, da postane cesta z Iga v Ljubljano, ki ima lahko rečemo na Kranjskem največ prometa, deželna cesta, ker dotična prošnja leži že leta in leta pri deželnem odboru. Vodovod za Iško vas je zagotovljen. Prepotrebna bi bila cesta čez Gornji Ig na Cerknico. To bi bila najkrajša cesta, ki bi vezala Notranjsko z Ljubljano, nad vse pa bi bila strateškega važnosti.

Anton Kraljič, posestnik na Kremenci, je pa v imenu posestnikov prosil, da g. poslanec posreduje, da dobe kmetje živinorejci jake krme: otrobov, preše itd., po nižjih cenah iz državnega subvencijskega denarja.

Po poldrugo uro trajajočem govoru je predsednik zaključil shod, opozarjajoč posebno, da se zavedamo svojih dolžnosti pri prihodnjih volitvah.

Protialkoholno zborovanje na Dunaju.

V ponedeljek se je pričel na Dunaju I. avstr. protialkoholni shod, ki bo gotova imel za protialkoholno gibanje v naši državi dobre posledice.

Shod se je otvoril ob navzočnosti častnega predsednika ministra notranjih zadev, barona Bienenhertha. Dalje so poslali svoje predstavitelje: vojno ministrstvo, naučno ministrstvo, trgovinsko ministrstvo, ministrstvo za javna dela (minister Giesmann se je opravičil z obširnimi lastnoročnim pismom, v katerem želi shodu najlepših uspehov), železniško ministrstvo, poljedelsko ministrstvo, magistrat, župan dunajski in cela vrsta raznih zastopov.

Slovinci so zastopani primeroma dobro, vseh nas je 14, med nami so 4 državni poslanci: dr. Šusteršič, dr. Krek, Gostinčar in Demšar. Slovenskega zdravnika ni bilo nobenega, medtem, ko so zlasti med Nemci zastopani najbolje zdravniki in imajo vseučiliški profesorji zdravilstva največjo besedo.

Izmed pozdravnih telegramov, ki so prišli v velikem številu, prebral se je najprej telegram premlostnega gospoda knezkofo ljubljanskega, ki je bil sprejet z burnim veseljem.

Shod otvori vseučilišni profesor zdravilstva na Dunaju, dvorni svetnik Weichselbaum s kratkim nagovorom, v katerem povdarja, da zamoremo pričakovati od današnjega shoda mnogo uspehov za protialkoholno gibanje v naši državi. Mi, ki poznamo rezultate znanstvenih, narodnogospodarskih in socialnih preiskovanj alkohola in alkoholizma, ki vemo, kako grozno narašča produkcija in konsum opojnih pijač in kako škodljivo deluje ne samo na posameznika, ampak na društvo in še celo na bodoče pokolenje in ki vidimo, koliko se po drugih državah stori proti temu sovražniku, moramo slednjič napeti vse naše sile v boju proti njemu.

Mi se v našem prizadevanju ne umešavamo v nobene strankarske boje in ne nastopamo proti nikomur, razven, kdor bi morda zagovarjal tega škodljivca človeštva. Zato se nadejamo, da bomo podpirani od vseh dobro mislečih ljudi, od javnih zastopov in od vlade in tako prišli enkrat k našemu cilju.

Nato se oglasi častni predsednik minister Bienenherth in nagovori udeležence nekako takole:

Z velikim veseljem vas pozdravljam danes v imenu avstrijske vlade, vas, ki stojite na stališču popolne abstinence, in tudi vas, ki niste proti zmernemu uživanju alkohola, ker slednjič stremite vsi za istim ciljem.

Boj zoper alkoholizem jemlje tudi avstrijska vlada zelo resno. Dokaz temu so vladne podpore za resne protialkoholne institucije, dokaz temu je tudi vladna predloga proti pijanosti, katero je vlada že štirikrat postavila pred poslance, ki sicer ne gre tako daleč, kot postavbe nekaterih drugih držav, a ki bo imela vendar lahko dobre posledice. Dalje se študira v ministrstvu vprašanje zdravilišč za pijance.

Po nagovoru ministra se je izvolilo predsedstvo in potem so se pričeli referati. Izmed Slovencev je bil izvoljen v predsedstvo dr. Krek.

Dne 12. t. m. je govoril vseučiliški profesor dr. Kassowitz o alkoholu v otroški dobi. Izvaja: Vsi vodilni zdravniki složno trdijo, da škoduje otrokom vsake sta-

rosti, če se jim dajo redno ali neredno alkoholne pijače. Dasi to naglašajo strokovnjaki, pa ta resnica le ni splošno znana. Greši se glede na to tako v rodbini kakor tudi po otroških zavodih. Predlaga, naj shod izjavi, da alkohol po sedanjem stanju znanosti ne spada več med otroška živila. O alkoholu in o infekcijah govori dr. Eisenberg iz Krakova, ki naglašja, da je alkohol velik sovražnik boju proti nalezljivim boleznim. Omeili razsodnost, vspava pozornost in pripravil v ljudstvu ugodna tla nalezljivim glivicam. Alkohol oslabi uspeh mnogim sredstvom proti nalezljivim boleznim, kakor n. pr. proti kozam, pasji steklini, tifusu, koleri in kugi in jih celo prepreči. Dvorni svetnik prof. Weichselbaum je poročal o alkoholu in o jetiki, ter naglašja: Po kliničkih izkušnjah je dokazano, da se nahaja med jetičniki 88% alkoholikov. Statistika raznih držav dokazuje, da veliko oseb gostilniškega obrta umre na jetiki in sicer ne zgolj med natakarji, marveč tudi med pivovarji in gostilničarji, na živilih se je dokazalo, da so prejele podlegle jetičnim glivicam živali, ki so se pitale z alkoholom. Boj proti jetiki obsegaj tudi vojsko proti alkoholu. Zdravniki so dolžni, da to zahtevajo in dajo sami dober zgled. Alkohol se mora odstraniti iz vseh jetičnih zavodov in iz bolnišnic. Polkovni zdravnik dr. Mattauschek je poročal o alkoholu in o armadi. Zahteva, naj se žganje in rum odpravita iz vojne preskrbe, kakor tudi, naj se prepove žganjetoč po kantinah. Izvenslužbena pijanost se ne sme prezirati. Pijanci naj se izločijo iz oseb, ki so sposobne za vojaško službo. Pijanci iz navade naj ne postanejo podčastniki in orožniki. Nadalje so še govorili dr. Hecht iz Prage o alkoholu in o spolnih boleznih, Hela Hammer o alkoholu in o prostituciji, Frančišek Hiemer pa o alkoholu in o zavarovanju glede na nezgode.

× × ×

Primeroma najbolje so zastopani na shodu Slovenci in Poljaki. Število Slovencev je vedno naraščalo, ker so še med shodom prihajali novi. Od Poljakov je bil prvi dan navzoč poslanec Wojciek Wiacek, ki bi bil tudi govoril, da se ni moral vrniti v Galicijo, ker zboraže deželni zbor. Njegov krasni referat je oddal nekdo drug. Zlasti mnogo pozdravnih telegramov in pisem je prišlo iz raznih galicijskih abstinencijskih krogov. Med zborovanjem je prišlo in se takoj prečitalo pozdravno pismo iz Domžal, podpisano od gosp. Cernarja, ki je zbudilo mnogo navdušenja.

Duhovniki so zastopani zlasti po Slovincih in Tirolcih.

Bretlav Foustka, je predaval, pravi program, kot »vseučiliški profesor«, a iz njegovega govora bi se to ne dalo sklepati, o predmetu: Abstinencia kot kulturno vprašanje s posebnim ozirom na avstrijske narodnosti. V svojem silno konfuzeznem govoru je napadal indirektno katoliško cerkev in vero, njeno askeso, moralno, meništvo itd. Odgovarjal mu je g. Kalan s svojim predavanjem z največjim uspehom. Njegov odločen, takten, miren in nobel nastop in besede so izzvale celo pri nasprotno mislečem delu občinstva burno odobravanje.

Najslabeje ali pravzaprav popolnoma nič zastopani niso Čehi. Abstinencia in katoliška vera se zdi, da gori nima posebno dobrih tal.

Poleg predavanj, ki so se vršila z opoldanšnim presledkom od 9. zjutraj do približno 7. ure zvečer, smo imeli še posamezna zborovanja zvečer, in sicer: zveza abstinencijskih delavcev, zveza svetega križa (Kreuzbündnis), dalje imamo abstinenco razstavo, ki smo si jo ogledali pod vodstvom profesor Weichselbauma, »pomerije« itd.

Deželni zbor.

V seji češkega deželnega zbora 14. t. m. je protistiral v imenu Nemcev poslanec dr. Herold proti seji, ki je nepostavna, ker se je določila v nepostavni seji. Posl. Klofaču je klical Frenzl: »Marš v Belgrad! Marš v Belgrad!« Sledila so glasovanja do 1/5. popoldne. Sploh so Klofača precej špikali; dr. Schreiner mu je zaklical: »Klofač postane tajnik srbskega prestolonaslednika; Sobotki je pa svetoval Glöckner, naj odrine s Klofačem v Srbijo, kjer postane morebiti še minister, Klofač pa srbski kralj. Položaj v češkem deželnem zboru je brezupen. Nemci se ne udeležujejo komisijskih sej. Nemški minister krajan je brez vpliva in nič ne posreduje. Govori se, da bosta morala odstopiti češka ministra. Trdi se, da odgode češki deželni zbor do januarja.

Moravski deželni zbor je sklenil postaviti o pospeševanju goveje živine in prečiščev. Deželnemu odboru so naročili, naj proučuje vprašanje o ustanovitvi češke

umetniške šole in češke umetniške akademije, kakor tudi o ustanovitvi nemške umetno-obrtné šole v Brnu.

Štajerski deželni zbor je nakazal odsekom predloge poslanca Stigerja, ki zahteva, naj se zniža cena živinski soli za 50%, naj se pospešujejo nadaljevalne šole in naj se glede na dobro sadno letino zniža žganjarski davek. Poslanec Einspinner in tovariši so vložili tri predloge, po katerih naj se naroči deželnemu odboru: 1. da si dežela zagotovi vodne moči; 2. naj se prouči vprašanje o zgradbi nove železnice iz Koflacha na Zgornje Štajersko in 3. naj se uvedejo poučni tečaji za okrajne in občinske zastopnike. Nadalje je predlagal posl. Brandl, naj se ustanove nižje živinozdravniške šole, ker manjka živinozdravnikov. Posl. Einspinner, First in tov. zahtevajo javno trirazredno deško meščansko šolo v Mürtzschlagu, posl. Brandl je pa vprašal, kako nameravajo nastopiti proti neki judovski družbi, ki v Ljutomeru kupuje vino po 8 h l. Posl. Kunz je zahteval, naj se oziroma deželni statistični urad tudi na stanovniško statistiko. Posl. Jankovič je vložil predlog za uimino podporo dvema kmetoma pri Rajhenburgu. Posl. Vošnjak je odstopil iz železniškega odseka. Deželni zbor je potrdil izvolitev posl. Alojzija Terglava.

Koroški deželni zbor je sklenil, da podeli za zgradbo vodovodov sledeče podpore: občinama Vobre in Malnec po 600 K. Gospa Sveta 600 K, Zgornji Dravograd, Trebnjo in Vkove po 1500 K, Pizvek 500 K, Dhorše pri Špitalu 2500 K, Bela most 2000 kron in Zgorovji in Spodnji Beli pri Beljaku 1000 K. Pri poročilu juridično političnega odseka o nastavitvi kletnih nadzornikov se obregne neizogibni dr. Lemisch v razpis, ki zahteva, da mora znati kletni nadzornik tudi slovensko. Lemisch besedo slovenski tako nerad čita, da pravi, zado-stovalo bi, ko bi razpis navajal, da mora kletni nadzornik znati tudi drugi deželni jezik. Dobro zavrne nestrpnega slovenski poslanec Grafenauer, ki pravi, da smatra dovolj utemeljeno zahtevo po znanju slovenščine. Bodeče pristavi, da je pravilno, da mora znati kletni nadzornik tudi nemško, kar vzbudi med vsemi poslanci velik smeh. Norčujejo se iz Lemischa, češ, pošteno te je dal. Deželni zbor sklene nadalje, da se določijo spremljevalcu za odgnane osebe sledeče pristojbine: za vsak peš km tja in nazaj 20 h, z vozom 15 h, na železnici 10 h za km do 20 km, za daljše proge pa za pol dne 2 K, cel dan 3 K. Prenosišče se zaračuna z 1 K 60 v. Za spremstvo na kolodvor za km 20 v. Občina Puzarnica se razdeli v dve občini.

Za žrtve.

SLOVENC! SLOVENKE!

V živem in neizbrisnem spominu Vam ostanejo žalostni dogodki 20. septembra 1908.

Saj je tedaj tekla nedolžna slovenska kri.

In koliko nepopisljivega gorja je nedolžno prelita kri prinesla prizadetim žrtvam in njihovim rodbinam!

Da nekoliko zlajšamo to gorje in da postavimo spomenik padlimu mučenikom Rudolfu Lunderu in Ivanu Adamiču, zbirali so rodoljubi po širni naši slovenski domovini mlilodare za žrtve in prispevke za spomenik.

Nabrale so se v najkrajšem času za naše skromne razmere naravnost velike vsote.

Vsak Slovenec in vsaka Slovenka, ubogi delavec-trpin, priprosti kmet, zavedni meščan, vsi, vsi sloji našega naroda so prispevali v ta sklad.

Slovenska požrtvovalnost lahko služi vsakemu narodu za vzgled.

Upravičeno na Vas ponosni Vam izrekamo tu zaslužno zahvalo.

Toda žrtve onih žalostnih dogodkov so se nam pomnožile.

V preiskovalnem zaporu in v ječah deželnega sodišča ljubljanskega zdihujejo Vaši sobrati.

Ali so krivi ali niso krivi, o tem nam ne pristojta sodba.

Dobro pa vemo, da so iz slojev, ki so si s trpkim delom služili trdo svoj vsakdanji kruh.

Med njimi so tudi oženjenci s številnimi rodbinami.

In te rodbine so sedaj brez očeta in brez njegovega zasluga v največji bedi. Nekateri teh nesrečnih rodbin so znosile že najpotrebnejše stvari v zastavo.

In danes so brez vseh denarnih sredstev in že trka glad na njihova vrata.

Zima se bliža, a nimajo ne drv, ne premoga, niti zimске obleke za nedolžne svoje črvičke.

Plačati bode treba stanovanje, toda s čim!

Ali bomo mi mirno gledali to nepopisljivo bedo?

Ne, in tisočkrat ne, ker se zavedamo svojih svetih dolžnosti naproti tem nesrečnim in bednim žrtvam.

Slovinci in Slovenke! Sijajno ste pokazali, da imate srce za trpečega brata.

Danes se znova obračamo do Vas s prošnjo, da z milodari lajšate gorje in bedo onim nesrečnim rodbinam, katerih glave se nahajajo v zaporih.

Prosimo Vas, rotimo Vas, prispevajte, zbirajte tudi za te nesrečne žrtve in jim lajšajte gorje in bedo.

Prispevke pa pošiljajte našemu blagajniku dr. Alojziju Kokalju, odvetniku v Ljubljani.

Imena darovalcev se bodo izkazovala v obeh slovenskih dnevnikih.

Slovenske liste prosimo za ponatis te naše prošnje.

V Ljubljani, 15. oktobra 1908.

Združeni narodni odbor.

* * *

Darovi, poslani našemu upravništvu.

II. drž. gimnazija v Ljubljani 1 K; g. Mih. Saje, župnik v Štangi, 2 K; g. Stefan Stanič, trgovec, Trst, 3 K. — Oddena Justina Bon. Raka, nabrala za nedolžne žrtve v bolnici 20 K, darovali so: Vinko Bon 10 K, Franjo Dernovšek 2 K, Ivan Otoničar 2 K, Koljanc 2 K, župan Činkole 2 K, Franc Znidaršič 2 K, skupaj 20 K. — Slav. strokovno društvo tekstilnega delavstva ljubljanske predilnice 20 K. Jos. Novak 5 K. Slav. Občina v Št. Vidu pri Vipavi 30 K. — Dar za spomenik žrtvam 20. septembra: Delavstvo ljubljanske predilnice, nabrano, 17 K 60 v.

Prof. Jarc 4 K; prof. Teršan 5 K; prof. Remec 2 K; prof. Verbič 2 K; Pollak, st., 7 K; dr. Zajc 4 K; dr. Dolšak 10 K; dr. A. Levičnik 10 K; dr. Rožič 2 K; K. Dermastia 2 K; Anton Bartol 2 K; Prof. Šarabon 2 K; ing. Podkrajšek 2 K.

* * *

13. izkaz prispevkov za spomenik in žrtve

20. septembra 1908. Dne 13. in 14. oktobra 1908 došli so podpisaneu blagajniku »Združenega narodnega odbora« sledeči prispevki: Uredništvo »Zarje« v Trstu od Ivana Koruze, župnika v Klani (Istra) za žrtve darovanih 10 K; Veličan Wester iz Ljubljane nabral ob priliki godovanja našega Maksa pri profesorju Avg. Westru za sobrate 13 K; Alojzij Jenko, kontrolor »Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice« v Ljubljani, za žrtve 10 K; Nežika Jenko, kontrolorjeva soproga v Ljubljani, za žrtve 5 K; pisarna dr. Karola Trillerja, odvetnika v Ljubljani, vsled neke kazenske pravde, za žrtve 25 K; Ivan Tinger, župnik v Tomaju na Primorskem, nabral v nedeljo za žrtve in spomenik 4 K in sam dodal 5 K, skupaj 9 K; Hanuš Krofta in Ivo Jelačin iz Ljubljane, vsled izgubljenosti stave, za žrtve 10 K; L. Pahor, postajenačelnik v Borovnici, nabral za spomenik in žrtve (Iv. Majaron, stč. 20 K, hčerki Helca in Anica 4 K, L. Pahor 3 K, Martin Kosa 2 K in Dragotin Valentin 1 K) 30 K; A. Juvanc v Ribnici nabral za spomenik v gostilni pri »Miklovih« 10 K; zbirka vesele družbe v Turkovi gostilni za gradom v Ljubljani za narodne žrtve 11 K 30 v; župnik A. M. iz Banjaloške pri Kočevju, za žrtvo in spomenik 10 K; Jernej Bahovec, trgovec s papirjem itd. v Ljubljani, prepričajoč glede porabe proste roke »Združenemu narodnemu odboru« od prodanih slik in razglednic prvi prispevek 50 K; Tomaž Einspieler, c. kr. deželnosodni svetnik v Ljubljani, za spomenik in žrtve 6 K; Ivan Čop, posestnik v Mostah na Gorenjskem, za bedne rodbine zaprtih 10 K; skupaj 209 kron 30 vinarjev. — Vsem darovalcem najiskrenejša zahvala! V Ljubljani, 15. oktobra 1908. Dr. Alojzij Kokalj, blagajnik.

ZMAGE UPORNIKOV V PERZIJU

V Tebrisu so revolucionarji zasedli šahu udani mestni del Davači. Revolucionarji so porušili več hiš bogatih članov monarhičnega kluba. Tebris je popolnoma v oblasti vstašev, ki mesto utrjujejo.

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh go-tlinah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

Iščem kompanjona

takoj. Biti mora mlada moč, ki je popolnoma izurjena v specerijski trgovini.

Naslov

Ilija Predovič,

Ambrožev trg 7, Ljubljana.

Telefon 248.

Telefon 248.

Zaloga mengiške pive

v Ljubljani, Metelkove ulice šte. 19. :

Vljudo naznanja p. n. občinstvu, posebno pa
gg. gostilničarjem, da nudi vedno iz svoje
slovenske, domače pivovarne
najbolje dvojno marčno in na bavarski način
varjeno črno pivo v sodcih in steklenicah.
Najsolidnejša postrežba je zagotovljena!

Pismena ali ustmena naročila naj se bla-
2648 govolijo naslavljati na 4 3

ANTONA MAVER

založnik piva
Ljubljana, Metelkove ul. 19.

Domač drobec sir

(mohant),

izborne kakovosti, priporoča na debelo
100 kg po 30 K „Mlekarska za-
druga v Polhovem Gradcu“ nad
Ljubljano. 2672 3-2

Trgovskega pomočnika in učenca

sprejme takoj v špecerijsko trgovino Ferdo
Hiebs v Kranju. 2677 3-2

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in
tobakarnah vžigalice »Slovenske krščan-
ske socialne zveze«: »V korist obmejnim
Slovincem!« Kupujte te naše vžigalice!

Bratje Kranjci!

Svoji k svojim!

Vsi, ki želite dobro

istrsko vino

obrnite se na g. M. Moferdina,
trgovca v Kringi, p. Tinjan,
Istra. Železniška postaja Sv.
Peter v Šumi. 2656 5-2

Cene nizke.

Prva boroveljska tovarna orožja

Peter Wernig

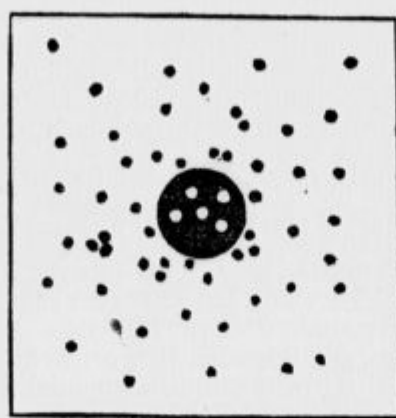
c. kr. dvorni izdelovalec orožja.

Družba z omejenim jamstvom.

Borovlje, Koroško.

Izumitelj in izdelovalec

triumf-rifled pušk in Wernig-universal pušk

z najgostejšimi, doslej nepoznanimi, **nepre-
kosljivimi vijali** (Bohrung), ki omogoča,
da je strel izredno nagel in močan, za kar se
popolno jamči, po zmernih cenah, pripo-
roča vsem p. n. lovcom svoje

najizbornejše izdelke

kakor **trocevke**, lahke kot pero, odl. **ri-
sanice** (stuce), **dvocevne risanice** (Bock-
gewehr), **puške za streljanje v tarčo**
(Büchsenflinten), **Männlicherjeve schön-
auske risanice**, kakor tudi **Wernigove**
čreterocевke i. t. d.

Ceniki zastoj in franko.

Anton Krejči

Ljubljana, Wolfve ulice šte. 5.

priporoča svojo bogato zalogo najmodernejše in najfinejše **kožuhovine**,
klobukov in **čepio**. — Prevzame tudi vsa v to stroko spadajoča
popravila proti najnižji ceni.

Kupuje tudi vsakovrstne kože divjačine in jih najbolje plačuje.

Blago in cene solidne.

2540 3

Kapitalizovanje plač, pokojnin, rent ter ena- kih finančnih zadev:

za vse za pokojnino sposobne ose-
be, ki prejemajo stalne letne plače
najmanj K 1800, (za penzioniste
K 1200), izvršuje hitro, ugodno
in najceneje 2586 5-2

Pražská záložna

v Prazi IV. Ferdinandova tř. 22.
Prospekti in pojasnila proti poštnini.

Skoraj še popolnoma nova 2642 6-4

steklena vrata

s kompletno opravo za vsako vežo v ve-
likosti 3'—x2'80, takomenovani „Glasspiel-
thor“ proti prepihu, so za ugodno ceno
naprodaj pri **P. Strelu**, trgovcu
v **Mokronogu** na Dolenjskem.

Proda se 1200 komadov 40 mm

2674 5-2 debelih

mecesnovih desk

za ledenico in druge uporabe posebno
pripravne, deske so suhe, cena zmerna.
Ignacij Muri, Jezersko, Koroško.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavnica K 354.645.15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

Sedaj: Kongresni trg šte. 2, I. nadstr.

od novembra leta 1908 naprej v lastnem domu, Miklošičeva cesta šte. 6
(za frančiškansko cerkvijo).

LJUDSKA POSOJILNICA

sprejema hranilne vloge vsak delav-
nik od 8. ure zjutraj do 1. popoldan
ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsacih vloženih
100 kron čistih 4 krone 50 h, na leto.

Stanje vlog dne 30. junija 1908: K 14,225.902.59. — Denarni promet v letu 1907: K 64,812.603.92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nala-
ganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

2633 4

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Fran Povše**, vodja, graščak, deželni odbornik, državni in deželni poslanec
itd. — **Anton Kubi**, posestnik in trgovec, Breg p. B. — **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani.
— **Ivan Kregar**, svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. —
Ivan Poliak ml., tovarnar. — **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — **Gregor Šlibar**, župnik na Rudniku.